

‘Alleen kortetermijndenkenen gaat een keer fout’

De kwaliteit van cacao loopt terug. Mars stimuleert daarom de ‘duurzame’ cacao-productie. „Wij willen cacaobonen van de boeren, dus moeten we hen steunen.”

Door onze redacteur

HANS VAN DER LUGT

ROTTERDAM, 2 NOV. Het lijkt wel of bedrijven steeds vaker de taal van actiegroepen spreken. Een doorbraak is de aankondiging van chocoladefabrikant Mars om in 2020 alleen nog duurzame cacao te verwerken. Mars is, met producten als M&M's, Snickers en Mars, de grootste verwerker van cacao ter wereld. Maar wat is duurzaam?

„Het draait om het verbeteren van het leven van miljoenen cacao-boeren zonder de toekomst geweld aan te doen”, zegt Howard-Yana Shapiro, hoofd van de afdeling wetenschap en onderzoek van Mars. Shapiro was als eigenaar van een biologisch zaadteeltbedrijf ooit een kleine wereldverbeteraar. Twaalf jaar geleden kocht Mars zijn bedrijf en kon hij zijn werk op wereldschaal voortzetten. Vandaag spreekt hij op een symposium over duurzame handel in Haarlem, waar ook minister Koenders (Ontwikkelingssamenwerking, PvdA) en staatssecretaris Heemskerk (Internationale Handel, PvdA) aanwezig zijn.

Het initiatief van Mars betekent niet dat de commercie is ingeruild voor liefdadigheid. „De kwaliteit van de cacao die we ontvangen loopt terug”, zegt Shapiro. „Als wij als bedrijf in de toekomst ook nog actief willen blijven, moeten we aan de lange termijn denken.”

Duurzame productie en eerlijke handel zijn termen die je vroeger alleen in wereldwinkels hoorde. Het merk Max Havelaar kwam er uit voort. Nu is ‘duurzaam’ bezig met een opmars in de conventionele industrie. Zo is Verkade eerder dit jaar al overgegaan op het gebruik van Max Havelaar-cacao. Er zijn inmiddels ook bureaus die de grondstoffen certificeren. Zo heeft Mars overeenkomsten gesloten met de Rainforest Alliance en het Amsterdamse UTZ Certified.

Grondstoffen met zo'n certificaat voldoen aan een reeks van voorwaarden op het gebied van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, de behandeling van cacaobonen en de arbeidsomstandigheden op de plantages waar ze vandaan komen. Het Nederlandse UTZ heeft zijn criteria ontwikkeld in

Geld voor ‘duurzaam’

Nederland geeft 20 miljoen euro extra aan stimulering van de handel in duurzame producten. Dit zei minister Koenders (Ontwikkelingssamenwerking, PvdA) vandaag voorafgaand aan een groot symposium over duurzame handel in Haarlem. „Het stimuleren van de handel in duurzame producten betekent het versterken van de positie van kleine boeren in arme landen”, zegt Koenders. „Het betekent ook dat de kernactiviteiten van grote bedrijven worden gekoppeld aan de directe belangen van ontwikkelingslanden.” Het geld gaat naar het Initiatief Duurzame Handel (IDH) dat voortkomt uit het zogeheten Akkoord van Schokland van 2007 en initiatieven op dit vlak stimuleert. Koenders had al 30 miljoen uitgetrokken voor de periode 2008-2013 en verlengt het initiatief nu tot 2015 en trekt vast 20 miljoen extra uit voor 2011.

Howard-Yana Shapiro

samenwerking met zowel het bedrijfsleven (Mars, Nestlé, Cargill en Ahold) als maatschappelijke organisaties als Oxfam en het Wereldnatuurfonds.

Shapiro: „Het draait in de landbouw om productiviteit en kwaliteit. Om dat te verbeteren, moesten we terug naar het begin van de keten. Cacao wordt hoofdzakelijk geteeld door zo'n 6,5 miljoen kleine boeren, voornamelijk in West-Afrika. Maar er zijn enorme verschillen in productiviteit: 30 procent van de cacaobomen levert 70 procent van de cacao. Boeren met een lage productiviteit lukt het niet om uit de armoede te ontsnap-

Biologische teelt van cacaobonen op een plantage in Ivoorkust, de grootste cacao-producent ter wereld. Foto AFP

pen. Het ontbreekt hun aan goede bomen, aan goede compost of mest en aan goede training. Het is een grote opgave om dit te verbeteren en het gaat zeker tien jaar duren. Certificering zien wij als het beste middel.”

Vervijvoudiging van de opbrengst is volgens u haalbaar. Betekent dat niet dat de markt zal worden overspoeld en de prijs juist zakt?

„Er is een tekort aan cacao op de markt, maar we moeten ook niet de totale productie vervijvoudigen. Minder bomen met een hogere productiviteit geeft deze boeren juist de kans om op hun land ook

andere gewassen te telen. Het merendeel van de kinderen in sub-Sahara Afrika krijgt niet goed te eten. Stel dat we bijvoorbeeld ook fruitbomen plaatsen? Dan zetten we werkelijk het belang van de boer op de eerste plaats.”

Waarom doet Mars dit? Het is toch geen filantropische instelling?

„Om te beginnen daalt de kwaliteit van cacao omdat boeren niet de beschikking hebben over de beste gewassen. Vervolgens moeten we aan de grond denken: we kunnen niet eindeloos alle voedingsstoffen uit de bodem halen zonder iets terug te stoppen. Ook

moeten we om ons heen kijken, naar andere partijen in de keten en naar de toekomst. Als we alleen aan de korte termijn denken, gaat het een keer fout. Wat goed is voor mij, moet ook goed zijn voor de ander. Dat klinkt suf, maar is belangrijk om je te realiseren. Winst is geen eenrichtingsverkeer: wij willen cacaobonen van de boeren en dus moeten we hen steunen.”

Waarom hebben bedrijven dat niet eerder bedacht?

„Omdat we niet alle aspecten begrepen van wat we aan het doen waren. Het kostte tijd om te realiseren dat er een crisis aan zou kun-

nen komen en dat er een noodzaak tot verandering was. We accepteren kritiek dat het lang heeft geduurd, maar we hadden nu eenmaal geen glazen bol waarin we de toekomst konden zien.”

Wist Mars wat er moest gaan gebeuren toen ze in 1997 uw bedrijf Seeds of Change kochten?

„Ze dachten na over de lange termijn, over wat er nodig zou zijn.”

Kan dit een keerpunt zijn voor arme landen in Afrika of Latijns-Amerika, waar honger heerst?

„Ons werk heeft zijn weerklank bij donors wereldwijd. We zijn bezig

met het opzetten van een nieuw model voor het werken met landbouwgewassen. We stellen bijvoorbeeld wetenschappelijke kennis kosteloos beschikbaar en geven financiële ondersteuning.”

Bij bedrijven is vaak meer aandacht voor kwartaalcijfers dan voor de lange termijn. Verandert dat?

„Cacaobomen gaan meerdere generaties mee. Wij moeten wel langetermijnbesluiten nemen. In de cacao zal ons werk zeker verschil maken. Ik hoop dat onze werkwijze een model zal zijn voor de toekomst. Maar economen mogen het uiteindelijke antwoord geven.”